

European Commission

Newsletter ENRD (Europejskiej Sieci Rozwoju Obszarów Wiejskich) Lipiec 2009

Strona <http://enrd.ec.europa.eu> zaczyna funkcjonować

Jednym z kluczowych zadań Punktu Kontaktowego był rozwój strony internetowej EN RD, która została utworzona w maju 2009 r. Po uzyskaniu dostępu do innych stron o podobnej tematyce w UE na poziomie krajowym i lokalnym, użytkownicy mogą teraz uzyskać podstawowe informacje, takie jak dane kontaktowe podmiotów i zainteresowanych stron w EN RD. W kalendarzu EN RD znajduje się terminarz imprez i spotkań, który użytkownicy wkrótce będą mogli przeszukiwać według dat wydarzeń. Oprócz numerów archiwalnych Nowości z Obsz@rów Wiejskich i słownika, na stronie znajdują się różne artykuły oraz informacje na temat rozwoju obszarów wiejskich, takie jak linki do krajowych programów rozwoju obszarów wiejskich.

W najbliższej przyszłości strona będzie oferować bogactwo informacji i elementów interaktywnych dostępnych dla użytkowników. Elementy te to dane kontaktowe dotyczące tego „kto jest kim w organizacji”, dokumenty władz zarządzających, wszystkie publikacje drukowane i elektroniczne z punktu kontaktowego, centrum zasobów i biblioteka oraz informacje o innych sieciach. Ponadto na stronie znajduje się dział [Sieci ewaluacji ekspertów](#), który jest częścią ENRD, ale na co dzień działa niezależnie. W tym dziale znajdują się najważniejsze informacje na temat sieci oraz jej dział pomocy, a także newslettery, analizy i przewodniki dotyczące tematów takich jak zastosowanie wskaźników wpływu wysokiej wartości przyrodniczej.

Jednym z ważnych celów ENRD – i oczywiście polityki UE – jest zbliżenie UE i jej obywateli. Temu celowi służy grupa interaktywnych elementów znajdujących się na stronie internetowej. W szczególności

członkowie posiadający dostęp do zastrzeżonej podstrony „Moja ENRD” będą mieli, na przykład, możliwość wymiany pomysłów, wiedzy i dokumentów dzięki platformie „Wymiana” oraz tematycznej e-sieci. Będą oni również mogli przedstawiać projekty rozwoju obszarów wiejskich, do realizacji których poszukują partnerów, oraz edytować informacje w ramach lokalnych grup działania. [Dowiedz się więcej](#)

Komitet koordynujący stawia na informację i komunikację

Najważniejszymi punktami agendy drugiego spotkania [komitetu koordynującego](#), które odbyło się 19 maja w Brukseli (Belgia), było omówienie kwestii tego, jak poradzić sobie z najczęstszymi problemami oraz jak sprostać priorytetom na drugi rok EN RD. Głównym tematem pierwszej dyskusji przy okrągłym stole były najczęstsze problemy i potrzeby stron zainteresowanych w bieżącym okresie wprowadzania, a także co sieci mogą zrobić w przyszłości. Dyrekcja Generalna Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich dokonała przeglądu najważniejszych „kwestii tematycznych”, które należy rozważyć w bieżącym okresie programowania rozwoju obszarów wiejskich – np. spójność terytorialna, konkurencyjność, innowacyjność, problem środowiska naturalnego itd. W tym kontekście zaprezentowano później cele i zakres działań trzech tematycznych grup roboczych (TWG) EN RD, utworzonych w marcu i kwietniu 2009 r.

Uproszczenie jest jedną z najważniejszych wspólnych kwestii na wszystkich poziomach (UE, kraje członkowskie, poziomy regionalne i lokalne), a także dla wszystkich stron zainteresowanych rozwojem obszarów wiejskich. Uproszczenie jest postrzegane przez wszystkie strony jako realna potrzeba w celu zwiększenia elastyczności, dostępności i efektywności działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

SPIS TREŚCI

NOWOŚCI NA TEMAT ENRD

Strona http://enrd.ec.europa.eu zaczyna funkcjonować	1
Komitet koordynujący stawia na informację i komunikację	1
Drugie spotkanie podkomitetu ds. osi Leader	2
Dowiedz się więcej o krajowych sieciach obszarów wiejskich	2
Międzynarodowe Forum Współpracy w Rozwoju Obszarów Wiejskich	2

INNE NOWOŚCI

Nowe ramy legislacyjne dla rolnictwa ekologicznego	3
Zaproszenie do składania wniosków LIFE+	3
Dzień rozwoju obszarów wiejskich na targach Agraria	3
EN RD obecna na ostatnim Królewskim Show Rolniczym w Anglii.....	3

Gdzie można uzyskać dodatkowe informacje	4
--	---

Jednak nie jest to cel sam w sobie - musi on pokazywać wartość i być zrównoważony między zachowaniem odpowiedzialności a możliwościami właściwego monitorowania i ewaluacji programów. Możliwość wprowadzania zasad punktualnej reakcji w zmieniającym się środowisku jest również ważna, lecz nie zawsze da się to wykonać wraz z wprowadzaniem uproszczeń.

Podczas drugiej debaty przy okrągłym stole najważniejszymi tematami były informacja i komunikacja. Przede wszystkim konieczna jest kompleksowa i dokładna informacja dostarczana dokładnie na czas. W ten sposób można stworzyć i regularnie aktualizować narzędzia internetowe (np. baza danych ekspertów lub lista osób odpowiedzialnych za codzienne działania w EN RD). Należy ulepszyć komunikację nie tylko między krajowymi sieciami obszarów wiejskich (NRN) a EN RD, ale również z podmiotami zainteresowanymi. Większa liczba spotkań między NRN może pomóc w znalezieniu wspólnych sposobów rozwiązywania najczęstszych problemów. Ponadto należy stworzyć przejrzystą i elastyczną metodę działania między NRN a EN RD, aby zapewnić efektywne przekazywanie informacji oraz odpowiednie współdziałanie krajów członkowskich. [Dowiedz się więcej](#)

Drugie spotkanie podkomitetu ds. osi Leader

28 kwietnia 2009 odbyło się drugie spotkanie [Podkomitetu Leader](#) w Brukseli (Belgia). Pierwszym punktem agendy była prezentacja strategii dla osi Leader na lata 2007-2013 przedstawiona przez [Europejskie Stowarzyszenie Rozwoju Obszarów Wiejskich osi LEADER](#) (ELARD). Przede wszystkim przedstawiono działania Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich zaplanowane w celu poprawy ich wprowadzenia, takie jak wsparcie Lokalnych Grup Działania (LGD), współpraca z władzami zarządzającymi (MA) i agencjami płatniczymi (PA), mające na celu lepsze zrozumienie podstawowych wymagań niezbędnych do pomyślnego wdrożenia osi Leader.

Po prezentacjach dotyczących działań związanych z osią Leader we Włoszech i Danii, skoncentrowano się na potencjale, oczekiwaniach i wkładzie EN RD. Wśród dyskutowanych tematów znalazły się przejrzystość osi Leader, procedury administracyjne, system oceny oraz uczestnictwo we współfinansowaniu. W szczególności podkreślono potrzebę poprawy przejrzystości projektów współpracy, takich jak zachęcanie do kontaktów między beneficjentami i ułatwianie działań mających na celu poszukiwanie partnerów. Zaproponowano, aby podczas organizacji warsztatów z udziałem

MA, NRN (Krajowych sieci), LGD, PA i Komisji zastanowić się nad możliwościami uproszczenia ram administracyjnych i płatności.

Po południu zaproponowano utworzenie grup dyskusyjnych („grup refleksyjnych”) złożonych z członków Podkomitetu Leader w celu skierowania do nich różnych tematycznie kwestii i zasugerowania możliwych działań. Publiczność zasadniczo poparła tą propozycję. Propozycje dla „grup refleksyjnych” dotyczyły współpracy transnarodowej, upowszechniania osi Leader i oceny. Zadano pytanie o rzeczywisty „wpływ” osi Leader. Uczestnicy zostali zachęcani do przedyskutowania znaczenia wprowadzenia osi Leader oraz jej zastosowania w programach rozwoju obszarów wiejskich, aby poinformować w przyszłości o działaniach EN RD i Punktu Kontaktowego. Stwierdzono, że mimo złożoności pomiaru wpływu osi Leader i relatywnie niewielkiej geograficznie skali odniesienia, nie można zakwestionować wpływu podejścia Leader. Proces oceny powinien pomóc w wyciągnięciu wniosków z wyników osi Leader na zakończenie okresu programowania, aby w razie potrzeby można było zmodyfikować podejście Leader w przyszłości. [Dowiedz się więcej](#)

Dowiedz się więcej o Krajowych Sieciami Obszarów Wiejskich

Pierwsza część kompendium dotyczącego krajowej sieci obszarów wiejskich jest już dostępna. W każdej broszurze znajduje się obszerny przegląd sieci, łącznie z danymi kontaktowymi i informacją o członkostwie. W podsumowaniu jej programu roboczego i treści wskazuje się na obszary zaproponowanych działań, kluczowe cele ilościowe i jakościowe oraz harmonogram, natomiast w innej sekcji opisano sposób działania sieci: kto wykonuje jaką pracę w sieci? Jak są obsadzone stanowiska? Kto stoi na czele sieci? Dwie ostatnie sekcje podsumowują procedury operacyjne sieci oraz jej zainteresowanie współpracą w kwestiach technicznych lub sektorowych bądź metody pokazujące zainteresowanie sieci w dzieleniu się doświadczeniem oraz nauce od innych sieci obszarów wiejskich. [Pobierz publikację](#)

Międzynarodowe Forum Współpracy w Rozwoju Obszarów Wiejskich

Regionalne ministerstwo rolnictwa i rybołówstwa autonomicznego rządu Andaluzji wraz z hiszpańskim ministerstwem środowiska, obszarów wiejskich i spraw morskich zorganizowały pierwsze [Międzynarodowe Forum Współpracy w Rozwoju Obszarów Wiejskich](#) (FICODER), które odbyło się w Sewilli w dniach 7-9 czerwca 2009 r. Głównym celem FICODER było stworzenie platformy, gdzie Lokalne Grupy Działania (LGD) mogłyby się spotkać i umocnić wzajemne powiązania, aby sprawdzić obszary możliwej współpracy. Impreza składała się z sesji plenarnych, warsztatów i wystawy, gdzie organizacje publiczne, krajowe i regionalne sieci obszarów wiejskich oraz LGD mogły zaprezentować efekty swoich projektów i wymienić doświadczenia o działaniu sieci i współpracy. Cztery główne tematy: dziedzictwo wiejskie, gospodarka, ludność obszarów wiejskich oraz wyrównanie szans zostały omówione podczas seminariów tematycznych, natomiast więcej tematów ogólnych dotyczących rozwoju obszarów wiejskich zaprezentowano podczas sesji plenarnych. Na jednej z takich sesji Komisja Europejska przedstawiła prezentację „Rozwój obszarów wiejskich w latach 2007-2013”, pokazującą usługi i działania Europejskiej Sieci na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EN RD), natomiast jej przedstawiciele byli obecni podczas dyskusji przy okrągłym stole dotyczących „wyzwań dotyczących współpracy w sieciach obszarów wiejskich” oraz „wyzwań dotyczących transnarodowej współpracy w Europie”.

Na wystawie składającej się z ponad 130 stoisk EN RD reprezentowana była przez Punkt Kontaktowy i kilka innych Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich: Estonię; Włochy; Finlandię i Szwecję. Dzięki temu goście mieli okazję poznać istniejące możliwości współpracy transnarodowej (TNC) dostępne w różnych krajach członkowskich, poszukać nowych projektów i partnerów oraz poznać usługi i planowane działania udostępnione przez EN RD.

FICODER było również okazją do piątego spotkania Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich oraz ich krajowych jednostek wsparcia, a ponadto pozostając przy temacie odbyła się prezentacja i dyskusja na temat proponowanego europejskiego przewodnika współpracy transnarodowej. Kończony właśnie przewodnik ma na celu pomoc beneficjentom (LGD) w rozwoju i wprowadzaniu projektów współpracy transnarodowej finansowanych przez oś Leader. Prawdopodobnie stanie się on narzędziem internetowym na [stronie EN RD](#), mającym na

celu oferowanie praktycznych informacji o wszystkich aspektach współpracy transnarodowej. W ten sposób uwzględniane są nie tylko istniejące przewodniki współpracy z wcześniejszych inicjatyw osi Leader, lecz także programy strukturalne (takie jak Interreg i EQUAL), a ponadto rezultaty ostatnich badań dotyczących TNC przeprowadzonych przez Punkt Kontaktowy, które zostały zaprezentowane podczas posiedzenia podkomitetu ds. osi Leader. Po prezentacji proponowanej struktury przewodnika uczestnicy spotkania zostali zaproszeni do

wzięcia udziału w jednym z czterech warsztatów, z których każdy poświęcony był innemu aspektowi przewodnika. Efekty tych warsztatów pomogą ukończyć kilka elementów składowych przewodnika, który zostanie zilustrowany różnego rodzaju wideoklipami z wywiadami z wieloma podmiotami zainteresowanymi obszarami wiejskimi. Niektóre z tych wywiadów zostały przeprowadzone podczas obrad forum FICODER z różnymi przedstawicielami Narodowych Sieci Obszarów Wiejskich i LGD.

Nowe ramy legislacyjne dla rolnictwa ekologicznego

Poprawka do legislacji dotyczącej rolnictwa ekologicznego została zainicjowana przez Europejski Plan Działań na rzecz Rolnictwa Ekologicznego w 2004 roku, mając na względzie rozwój i uproszczenie ram prawnych.

Od 1 stycznia 2009 r. nowe regulacje zastąpiły poprzednie przepisy dotyczące rolnictwa ekologicznego rozporządzeniem 2092/91. Składają się na to rozporządzenie Rady (834/2007) określające zakres, cele, zasady i główne przepisy oraz dwa rozporządzenia Komisji - jedno (889/2008) dotyczące szczegółowych przepisów produkcji roślin, bydła hodowlanego, produktów przetworzonych, etykietowania i kontroli oraz drugie dotyczące zarządzania importem (1235/2008).

Najszybciej wprowadzone ulepszenia to bardziej przejrzysta struktura i uproszczone sformułowania prawne. Również główny element zaufania klienta, czyli system kontroli, został jednoznacznie umieszczony pod nadzorem urzędowej kontroli żywności i pasz (OFFC), a dopuszczenie do międzynarodowych norm certyfikujących EN 45011 lub ISO 65 jest teraz obowiązkowe dla wszystkich instytucji kontrolnych w UE. Od 1 lipca 2010 nowe logo produktów ekologicznych będzie obowiązkowe na wszystkich produktach ekologicznych produkowanych w UE, razem z numerem kodu jednostek kontrolnych i miejscem wytwarzania składników.

Do tej pory wprowadzono tylko kilka poprawek, gdyż Komisja sama zobowiązała się do przeniesienia bez istotnych zmian głównej części przepisów dotyczących produkcji ze starych przepisów, co oznacza, że rolnicy zajmujący się produkcją organiczną nie potrzebują drastycznie zmieniać metod uprawy. Nowe ramy legislacyjne pozwalają na przyszłe rozszerzenie ich

zakresu. Trwa dopracowanie i dyskusja na temat nowych przepisów dotyczących akwakultury organicznej i win ekologicznych między krajami członkowskimi i zainteresowanymi stronami. Planuje się przedstawienie nowych przepisów w formie rozporządzeń poprawkowych jako rozporządzenie Komisji 889/2008 w 2009 roku. Więcej informacji znajduje się na stronie: www.organic-farming.europa.eu

Zaproszenie do składania wniosków LIFE+

Trzecie zaproszenie do składania wniosków LIFE+ zostało opublikowane 15 maja 2009 r., gdzie do rozdysponowania jest 250 milionów euro na dofinansowanie projektów w trzech głównych zakresach działania: przyroda i różnorodność biologiczna; polityka i zarządzanie w zakresie środowiska naturalnego oraz informacja i komunikacja. Propozycje projektów należy przesłać do odpowiednich władz krajowych nie później niż do 15 września 2009 r. [Dowiedz się więcej](#)

Dzień rozwoju obszarów wiejskich na targach Agraria

[Agraria](#) to najstarsze i największe w Rumunii międzynarodowe targi wiosenne rolnictwa i przetwarzania żywności, w tym roku dzień rozwoju obszarów wiejskich odbył się 8 maja. Z tej okazji Komisja Europejska ustawiła stoisko, gdzie Punkt Kontaktowy EN RD oraz kilka podmiotów z Rumunii zaprezentowało siebie i własne projekty. Pozwoliło to gościom zapoznać się z wydarzeniami z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i współpracy w Europie i Rumunii. Poza prezentacją przedstawioną na stoisku Komisja Europejska i organizacje krajowe zorganizowały inne wydarzenia pokazujące politykę rozwoju obszarów wiejskich UE oraz aspekty wdrażania programu rozwoju obszarów wiejskich.

EN RD obecna na ostatnim Królewskim Show Rolniczym w Anglii

Królewski Show Rolniczy w Anglii został uznany za jedno z najważniejszych wydarzeń w kalendarzu wydarzeń dotyczących obszarów wiejskich w Wielkiej Brytanii na przestrzeni kilku wieków. „Royal Show”, czyli królewska impreza, co roku odbywała się w lipcu, w tym roku przybyło na nią ponad 114 000 gości, którzy mogli skorzystać z szeroko zakrojonego programu obejmującego różnego rodzaju działania, wystawy, wykłady i fora nawiązywania kontaktów, wśród których znalazł się szeroki zakres tematów związanych z różnorodnymi modelami zarządzania na wsiach oraz gospodarką obszarów wiejskich.

Organizatorzy imprezy, Angielskie Królewskie Stowarzyszenie Rolnicze, wykorzystało ją jako platformę zachęcającą do przekazywania wiedzy i promującą innowacje w kontaktach między Wielką Brytanią a innymi zainteresowanymi stronami z szeroko rozumianego zakresu obszarów wiejskich. Delegacja Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DG AGRI) w ciągu czterech dni Royal Show zaprezentowała serię sesji z różnymi informacjami i odpowiadała na pytania publiczności na temat problemów wspólnej polityki rolnej.

Program DG AGRI na Royal Show obejmował specjalny „Dzień rozwoju obszarów wiejskich”, zorganizowany przez Punkt Kontaktowy EN RD z pomocą przedstawicieli sieci obszarów wiejskich z Wielkiej Brytanii. Celem tego specjalnego dnia było pokazanie dobrych praktyk w projektach rozwoju obszarów wiejskich i wyjaśnienie

nowych elementów polityki rozwoju obszarów wiejskich. Doskonałe przykłady współpracy w łańcuchu dostaw, wysokiej jakości promocji produktów oraz inicjatyw tworzenia marki regionu zostały zaprezentowane przez różne regiony Wielkiej Brytanii.

Była to między innymi Walia, gdzie etykieta 'Made in Monmouthshire' wciąż z sukcesami wspiera lokalną gospodarkę na obszarach wiejskich. Becky Hughes i Sandy Greenslade z walijskiego programu *Adventa* wyjaśnili korzyści płynące z ich pomocy w kreowaniu marki dla branży turystycznej, przeróbki drewna i żywności w regionie Monmouthshire. Ważną wartość dodaną i korzyści dla środowiska udało się uzyskać dzięki sukcesowi planu „kupuj lokalnie”, sfinansowanego przez oś Leader, który spotkał się z żywym zainteresowaniem gości Royal Show.

Równie ciekawą prezentację projektu z ciekawymi elementami wizualnymi przedstawił *Glen Tender* z Irlandii Północnej, zwycięzca głównej nagrody za markę wołowiny. Andy Bryan, Harry McGaffin i Ivan McMullan, rolnicy uczestniczący w projekcie Glena Tendera, opisywali, jak współpraca między znajomymi producentami pozwoliła zwiększyć dostęp do nowych rynków dzięki innowacyjnemu rozwiązaniu dostawy opakowań wołowiny. Próbkę świeżo przyrządzonych porcji z gospodarstw County Down oferowano zwiedzającym, którzy docenili, dlaczego wiodące restauracje regionalne mają w swoim menu pyszną rasową wołowinę z Irlandii Północnej.

Miłośnicy jedzenia dowiedzieli się również w czasie Królewskiego Show o innym projekcie produktów wiejskich, a mianowicie o wytwarzanych ręcznie luksusowych lodach z rodzinnego gospodarstwa *Bluebell Dairy*, położonego niedaleko Derby w środkowej Anglii. Rodzina Brown

otrzymała z UE fundusze z programu rozwoju obszarów wiejskich na przekształcenie starego budynku gospodarczego w nową mleczarnię, w której rozpoczęto produkcję w grudniu ubiegłego roku.

W tym gospodarstwie, obejmującym sklep, herbaciarnię i plac zabaw produkuje się około 12 różnych smaków najwyższej jakości lodów. Powodem do dumy jest fakt, że większość świeżych warzyw, mięsa, jaj, sera, mleka, śmietany i chleba używanych w produktach żywnościowych rodziny Brown dostarczanych jest z miejsc nie dalszych niż 30 mil od bram ich gospodarstwa.

Poza tymi popularnymi prezentacjami w dniu rozwoju obszarów wiejskich podczas Królewskiego Show można było znaleźć informacje na temat najnowszych działań z zakresu polityki obszarów wiejskich. Dieter Wagner z Punktu Kontaktowego EN RD podkreślił znaczenie nowych narzędzi do działań w sieci i komunikacji, które zostaną udostępnione krajom członkowskim na stronie EN RD. Ze strony Komisji Europejskiej Jean-Bernard Benhaiem i Frances White przedstawili w porze podwieczorku interesujący i szczegółowy raport na temat bieżących priorytetów i treści dotyczących polityki rozwoju obszarów wiejskich UE. Zostało to bardzo dobrze przyjęte przez publiczność i spowodowało kilka ciekawych dyskusji.

Innym tematem prowadzonym przez DG AGRI podczas Królewskiego Show było dokładne omówienie ostatnich wydarzeń w polityce produktów ekologicznych. Zainteresowanie problematyką ekologiczną wciąż jest bardzo duże

wśród gości Królewskiego Show, dlatego DG AGRI zorganizowała dedykowaną sesję upowszechniającą wiedzę na temat nowych działań wspierających systemy produkcji organicznej, takich jak najnowsza wiadomość o 3400 otrzymanych wpisach w konkursie UE na logo produkcji organicznej.

Ta innowacja uzupełni *najnowszy rozwój polityki ekologicznej*, opisany powyżej, a delegacja KE wyjaśniła, że nowe logo stworzy silną identyfikację żywności ekologicznej w Europie dla rolników i producentów, którzy zostali zachęteni do korzystania z logo we własnych kampaniach.

Delegaci KE i EN RD uczestniczący w Royal Show dostali podziękowania i chociaż w tym roku była to ostatnia tego typu impreza, ogłoszono nowy program wydarzeń, który wciąż będzie dawał zainteresowanym stronom z obszarów wiejskich Wielkiej Brytanii okazję do spotkań, wymiany doświadczeń, przekazywania wiedzy i poznawania wprowadzanych innowacji. EN RD w pełni wspiera takie starania i oczekuje na dalszą współpracę podczas nowych wydarzeń służących nawiązywaniu kontaktów na obszarach wiejskich w Wielkiej Brytanii.

Gdzie można uzyskać dodatkowe informacje

Gdzie można uzyskać dodatkowe informacje

Europejska Polityka Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–13
http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_pl.htm
 Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich
http://ec.europa.eu/agriculture/index_en.htm
 Europejska Sieć Ewaluacji
http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/eval/network/index_en.htm

Wydarzenia i osiągnięcia RUR@L NEWS

Nie zapominajcie Państwo o informowaniu nas, jeżeli podejmujecie działania w zakresie rozwoju obszarów wiejskich na skalę lokalną. Komentarze prosimy wysłać na adres: newsletter@enrd.eu

Subskrypcja

Aby otrzymywać nasz newsletter możecie Państwo wpisać siebie lub kogoś znajomego na naszą listę subskrypcyjną, wysyłając e-mail na poniższy adres: newsletter@enrd.eu

Kontakt z Punktem Kontaktowym

Jeżeli chcecie Państwo skontaktować się z Punktem Kontaktowym EN RD prosimy o skorzystanie z poniższych danych:

Tel: 00 32 2 235 2020
 Faks: 00 32 2 280 04 38
 E-mail: info@enrd.eu

ISSN 1831-4910

9 771831 491008